

Archeologienota Evergem Rabotwegel

Programma van Maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

4-7-2019

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Evergem Rabotwegel (provincie Oost-Vlaanderen), gelegen buiten woon- of recreatiegebied en waarbij de totale oppervlakte van de vergunningsplichtige bodemingrepen meer dan 5000m² bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied, ca. 6510m² groot, bevindt net ten noordoosten van de Brugse Steenweg en ten zuidwesten van de Rabotwegel, in het industrieterrein ten noorden van het Kanaal Gent-Brugge en van de gewestweg N9 tussen Brussel en Oostende. Het is momenteel grotendeels bebouwd met industriële infrastructuur zoals magazijnen, loskades en kantoorgebouwen gerelateerd aan de fabricage van rubberen producten. De bodem werd ter hoogte van het plangebied reeds getroffen door een intense bodemvervuiling die vermoedelijk gerelateerd kan worden aan de rubberfabricage op de site.

Het plangebied is gelegen op ruime afstand ten zuidwesten van de dorpskern van Evergem. De oudste betrouwbare historische kaart, de Ferrariskaart uit ca. 1777, geeft aan dat het terrein in gebruik is als grasland langs het kanaal Gent-Brugge. Zowel de Kale ('Caele') als de Lieve worden aangegeven. Rondom het plangebied bevinden zich voornamelijk graslanden, akkerlanden en weilanden. Verspreide bebouwing komt voor ten (noord-)westen van het plangebied, langs het kanaal en in de wijk Rabot. Daarnaast kunnen ook verschillende kernen worden onderscheiden in de ruime omgeving, waaronder 'Vinderhaute' en 'Belzele'. De Rabotstraat die ten noorden van het plangebied ligt, is reeds aanwezig. Ook op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) en op de kaart van Popp (ca. 1842-1879) is geen bebouwing aanwezig binnen de grenzen van het plangebied. Tegen deze periode manifesteert zich de Rabotwegel. Daarnaast ontwikkelt er zich ook bebouwing langs het kanaal Gent-Brugge ter hoogte van het plangebied. Op de kaart van Vandermaelen (1846-1854) en de topografische kaarten uit het einde van de 19^{de} en het begin van de 20^{ste} eeuw is een gelijkaardige situatie op te merken. Verschillende industriegebouwen worden aangegeven langs het kanaal ter hoogte van het projectgebied. Deze breiden zich steeds verder uit naar het projectgebied toe. Op de luchtfoto van 1971 kan worden opgemerkt dat ook het projectgebied in gebruik is als industrieterrein. Het is grotendeels bebouwd met industriële infrastructuur en maakt deel uit van een industriepark op de kruising van het kanaal Gent-Brugge en de Ringvaart, die in 1969 werd voltooid. De bebouwing breidt zich gedurende de komende decennia uit tot de huidige toestand. Het plangebied situeert zich in de alluviale vlakte rond de Lieve en de Kale, die weinig geschikt zijn voor bewoning. Hiervoor kwamen eerder de hogere zandruggen ten noorden en ten zuiden van de vallei in aanmerking. De bodem wordt ter hoogte van het plangebied gekenmerkt door een antropogene invloed wegens de aanleg van een industrieterrein. De bodems in de omgeving worden voornamelijk gekenmerkt door natte bodemprofielen.

De ruime regio van het plangebied is zeer rijk aan archeologische sites van diverse periodes, waarbij de Kale en bijhorende zandrug een belangrijke rol spelen. Op deze zandrug ten noorden van het plangebied werden reeds veel prospectievondsten en nederzettingssporen aangetroffen. Het gaat om steentijdvondsten, vondsten en sporen uit de metaaltijden, Romeinse periode, middeleeuwen en nieuwe tijd. Ten zuiden van het plangebied zijn voornamelijk (kasteel-)sites uit de nieuwe tijd gekend

die de ouderdom en geprefereerde locatie van de verbinding van oost naar west tussen Mariakerke en Wondelgem aantonen. Ondanks de rijkdom aan archeologische sites in de omgeving van het plangebied, kan aan het terrein een lage archeologische verwachting worden toegekend. De landschappelijke en bodemkundige omstandigheden maken het terrein weinig aantrekkelijk voor bewoning in het verleden. Het terrein situeert zich in de alluviale vlakte van de Kale en de Lieve waardoor het vermoedelijk, net als gelijkaardige percelen in de omgeving, gekenmerkt wordt door een drassige bodem die weinig interessant was voor menselijke occupatie. Hiervoor zijn in het gevarieerde landschap veel betere plaatsen te vinden in de directe omgeving, zoals op de noordelijke, drogere zandrug. Daarnaast moeten ook de werken die gepaard gingen met de omvorming van het terrein tot industriegebied in rekening worden gebracht. Deze brachten mogelijk al relatief ingrijpende verstoringen met zich mee. Bovendien zou de bodem in sterke mate vervuild zijn door de activiteiten van de voormalige rubberfabriek. Bijkomend bij de lage archeologische verwachting, is de kans dus klein dat eventueel archeologisch erfgoed bewaard is op het terrein.

Het plangebied zal volledig worden heringericht. De werken beslaan in eerste instantie de afbraak en sloop van de huidige bebouwing. Vervolgens zal een nieuw gebouw (4632m²) worden geconstrueerd, bestaande uit twee aansluitende units. Het noordelijke unit zal aansluitend bij de bestaande gebouwen worden geconstrueerd en heeft een oppervlakte van 2210m². Het zuidelijke unit is 2321m² groot. Het gebouw zal met een d.m.v. paalfunderingen worden geconstrueerd. Aansluitend bij de gebouwen zal een nieuwe loskade worden geconstrueerd. Op deze plaats zal tot op 1,5m onder het huidige niveau worden verdiept. Een buffer wordt ofwel voorzien via een groen dak, ofwel via een ondergronds systeem, dat op ca. 1m diepte zal worden aangelegd. Rondom worden over het gehele plangebied verhardingen aangelegd.

De landschappelijke en bodemkundige gegevens tonen aan dat het projectgebied een lage archeologische verwachting heeft. De aanleg van het industrieterrein zorgde en de constructie van de aanwezige gebouwen bracht daarnaast vermoedelijk al grootschalige verstoringen met zich mee. Het saneringsrapport toont bovendien aan dat het terrein tot op de maximale verstoringsdiepte van 3m getroffen werd door een sterke verontreiniging die vermoedelijk te relateren is aan de activiteiten van de voormalige rubberfabriek. Ook het grondwater dat zich vanaf ca. 1,5m diepte bevindt werd hierdoor getroffen. De boringen ter opmaak van het saneringsrapport tonen aan dat puin tot een diepte van 2m aanwezig is. Naast een lage verwachting geldt dus ook dat eventueel archeologisch erfgoed een slechte bewaring zal kennen. Verder vooronderzoek op het plangebied zal bijgevolg niet tot een significante kenniswinst leiden en wordt aldus niet geadviseerd.

Verder vooronderzoek op het plangebied zal bijgevolg niet leiden tot kennisvermeerdering, en wordt dus niet geadviseerd. Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch vooronderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.